

Úlohy užívané v mezinárodních šetřeních mohou být velmi dobře využitelné i ve výuce. Jejich konstrukce a didaktický potenciál totiž učitelům umožňují využívat tyto úlohy nejen pro hodnocení, ale také jako nástroj pro rozvoj příslušných dovedností žáků. V prosinci 2019 Česká školní inspekce publikovala doplněné a rozšířené vydání úloh uvolněných z mezinárodních šetření PISA a zaměřených na rozvoj přírodovědných dovedností žáků a také úloh ze šetření TIMSS, které jsou zaměřeny na matematiku a přírodovědu.

Většina mezinárodních šetření, která Česká školní inspekce realizuje, sleduje znalosti či dovednosti žáků. Výjimkou je pak šetření o vyučování a učení TALIS, které zjišťuje názory a postoje učitelů a ředitelů škol na úrovni ISCED 2 (v ČR jde o školy na úrovni 2. stupně ZŠ). V lednu 2020 tak Česká školní inspekce vydala český překlad mezinárodní zprávy ze šetření TALIS 2018, která shrnuje zkušenosti, názory a postoje učitelů a ředitelů škol, komentuje výsledky žáků z 31 států OECD a dalších 17 zemí a ekonomických regionů, prezentuje zjištění doplněná o popis inspirativních přístupů ve vybraných zemích a nabízí také doporučení OECD pro tvůrce vzdělávací politiky. V březnu 2020 pak Česká školní inspekce vydala druhé, rozšířené vydání národní zprávy z mezinárodního šetření o vyučování a učení TALIS 2018. V této publikaci jsou nově poskytnuta komentovaná data přibližující pohled ředitelů škol na vykonávané činnosti a na spokojenost s prací. Dále je pozornost věnována hodnocení práce učitelů a podpoře jejich vzájemné spolupráce. Nově je zařazena i diskuse zjištění TALIS 2018 v širším rámci národních zjištění České školní inspekce a doporučení formulovaných ze strany OECD. Součástí rozšířeného vydání zůstávají také komentovaná data ve vztahu k profesnímu rozvoji a sebedůvěře učitelů, k překážkám, které z pohledu učitelů komplikují efektivní vedení vzdělávacího procesu, k vlastním proměnám výuky i k pojetí učitelské profese jako takové – tak, jak byla prezentována v prvním vydání národní zprávy zveřejněném v červnu 2019.

12.3 Zvyšování znalostí a dovedností učitelů

V průběhu školního roku 2019/2020 Česká školní inspekce pokračovala v realizaci vzdělávacích programů pro učitele základních a středních škol, které byly zaměřeny právě na práci s úlohami uvolněnými z mezinárodních šetření PISA, TIMSS a PIRLS, s cílem poskytnout učitelům konkrétní náměty a inspiraci pro zkvalitňování výuky matematických, přírodovědných a čtenářských dovedností. Smyslem tohoto vzdělávacího programu není rozebírat teoretické aspekty mezinárodních šetření, ale přiblížit učitelům záměry a konstrukci používaných testových úloh, a poskytnout jim tak určitý metodický návod a tematické příklady pro práci s úlohami přímo ve výuce na obou stupních základních škol i na školách středních, s důrazem na praktické využití těchto úloh, na jejich tvorbu a sestavování testů zjišťujících znalosti, schopnosti a dovednosti žáků s ohledem na mezipředmětové vztahy. Součástí vzdělávacího programu bylo i ve školním roce 2019/2020 seznámení s technologií tvorby úloh, naznačení dalších možností využití ICT technologií při evaluačních činnostech v hodině a také praktická tvorba testových úloh. Účastníci vzdělávacího programu se zároveň naučili pracovat s inspekčním systémem elektronického testování InspIS SET v modulu školního testování. Tento vzdělávací program realizovala Česká školní inspekce vždy přímo v jednotlivých školách, které o takto koncipované vzdělávání na základě výzvy České školní inspekce projeví zájem.

Pro vedoucí pedagogické pracovníky a případně i další učitele mateřských a základních škol pak Česká školní inspekce v průběhu školního roku 2019/2020 nabízela také vzdělávání zaměřené na podporu autoevaluace v předškolním a základním vzdělávání s podporou systému InspIS ŠVP. Systém InspIS ŠVP už několik let umožňuje školám vytvářet a editovat školní vzdělávací program (ŠVP), a významně tak usnadňuje práci s tímto stěžejním strategickým dokumentem. V rámci zkvalitňování systému a podpory evaluačních činností v mateřských školách byl v systému InspIS ŠVP výrazně upraven podklad pro tvorbu ŠVP a byla doplněna možnost exportovat obsah ŠVP do třídního vzdělávacího programu, v případě základních škol byl v systému InspIS ŠVP doplněn podklad pro tvorbu ŠVP a byla upravena možnost exportovat obsah ŠVP do tematických plánů. Při úpravách systému InspIS ŠVP byly akcentovány prvky podporující evaluaci předškolního a základního vzdělávání.

Vzdělávacími programy, které Česká školní inspekce s podporou projektu Komplexní systém hodnocení připravila a realizuje, prošlo dosud již více než šest tisíc pedagogických pracovníků.

12.4 Závěr

Cílem České školní inspekce je vytvářet a zveřejňovat takové výstupy, s nimiž je možné na úrovni vzdělávacího systému i jednotlivých škol či školských zařízení dále pracovat. Výstupy jsou cíleny na různé skupiny aktérů podílejících se z různých pozic na počátečním vzdělávání. Výstupy z činností České školní inspekce, včetně výstupů dosud zpracovaných a vydaných v rámci realizace projektu Komplexní systém hodnocení, jsou k dispozici na webových stránkách úřadu.